

מסורת הש"ס

אלו דברים פרק ששי פסחים

סו.

עין משפט
נר מצוה

ב א מ"י פ"ה מהלכות
קרבן פסח ה' ט':

לענין רש"י

קונטרס ר"י [קונטרס ר"י]
לחז"ל:

רבינו חננאל

ת"ר הלכה זו נחלקת
מכאן במדבר פסח אתה חל
אביהם שר להיות בשבת
אמר לו להלל וזקן פסח
דוחה את השבת או לא.
אמר להן וכן פסח אחרי יש
לנו שדוחה את השבת
והלא יותר מבאחים
פסחים דוחין את השבת
כ"י. וירושלמי אית תנא תני
מזה פסחים ואית תנא
דחין מאחים אית תנא תני
שלש מאות. מאן דחין
מזה תמיד שבת, מאן
דחין מאחים תמידין
וכוספין של שבתות, מאן
דחין ג' מאות מוסין של
ראשי חרשים ושל ימים
טובים וכו'. אמר מר נאמר
במועד בפסח ונאמר
במועד בתמיד מה זה
דוחה שבת דכתיב עולת
שבת בשבתו על עולת
התמיד אף פסח דוחה
וכי' הכי קאמר להו נתי
דגזירה שוה לא גמיר לכו
דאין אדם דן גזירה שוה
מעצמו א"כ קיבלה
טובותיה, אבל היה להם
לדון קל וחומר. דאדם דן
קל וחומר מעצמו. אמר
לו ק"ו איכא למיפדך מה
לחמיר שכן כלי שכן
חוריר. מיתורא לנשיא עליהן
התחיל לקנותן בדברים.
ומפני שנתירא נתעלמה
מפני ההלכה.

מה מועד האמור בתמיד דוחה את השבת. ולקמן יליף מעל
עולת התמיד תימא דנשמעמין לא דריש ממשמעות דמועדו
וכן הא דפסח דחי טומאה יליפין לקמן מאיס איש איש נדחה
ואין ניכור נדחין ונחמדי יליפין מג"ש דמועדו מועדו ובפרק כ"ד
לולין [לקמן דף ע"ה] משמע דדריש לה
ממשמעות דמועדו דמחיל ודבר
משה את מועד ה' מה ת"ל לפי
שלא מלינו בכל המורה שנאמר כהן
מועדו אלא בפסח ותמיד מועדו
אפי' בשבת מועדו אפילו בטומאה
שאר קרבנות מנין משמע דממשמעות
דמועדו דריש ועוד דקאמר התם
וכריכי דאי כחנן רחמנא תמיד שכן
מדיר וכליל אכל פסח לא ואי כמי
פסח שכן כרת ואי מגזירה שוה
יליפין מה לרין ללכיתא הא
אליטריך מועדו דתמיד משום טומאה
ודפסח משום שבת אלא ודאי
ממשמעותא דמועדו דריש וע"כ תנאי
היא ועוד צ"ר ישמעאל במנחות
(דף ע"ג.) דריש (ט) שמי הלחם דדחו
שבת דתמיד (וכחם דף ע"ה) בשבת
ואפילו בטומאה ולפי שמעמין מלי
למילך בג"ש דמועדו מפסח ותמיד
או ממשמעותא כמו כנ"ל לולין
(לקמן דף ע"ה):

תוחב לו בצמרו. וכו' (א) ויהא
צמי כלי שרת דליפין
צ"ד דס' חטאת (וכחם דף ע"ה) ויקח את
המאלכלת ויש לומר שהקדישם השא
משמע דשמעמין דיש ליסור רשות
הרבים בירושלים וקשה דלמירין צ"ד
קמא דעירויין (דף י"א) ירושלם אלמלא
דלמיתא נעלות בלילה חייבין עלי'
משום רשות הרבים ולאו דוקא
נעלות אלא לרשות נעלות דמסמין
התם ומירין ר"י דהכל לאמר שנפלו
זה פלוגתא וכו' האי גזונא משני
בפרק בתרא דעירויין (דף ק"ה)
אמילתא אחרימי:

מה לחמיר שכן תדיר. ומימה
וילף מצינו דתמיד ומילה
או משמי הלחם (וגרילה) דדחו שבת.
והא

אמר להן הלכה זו שמעתי ושכחתי אלא הנח
בני נביאים הן למחר מי שפסחו טלה תוחבו בצמרו מי שפסחו גדי תוחבו בין
קרניו יראה מועשה וזכר הלכה ואמר "כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון אמר
מר נאמר מועדו בפסח ונאמר מועדו בתמיד מה מועדו האמור בתמיד דוחה
את השבת אף מועדו האמור בפסח דוחה שבת ותמיד גופיה מנלן דדחי שבת
אילימא משום דכתיב ביה במועדו פסח נמי הא כתיב ביה מועדו אלא מועדו
לא משמע ליה הכא נמי מועדו לא משמע ליה אלא אמר קרא יעולת שבת
בשבתו על עולת התמיד מכלל [עולת] דתמיד קרבה בשבת אמר מר ועוד ק"ו ומה
תמיד שאין עגוש כרת דוחה את השבת פסח שעגוש כרת אינו דין שדוחה את
השבת איכא למיפדך מה לתמיד שכן תדיר וכליל ק"ו אמר להו ברישא ופרכה
והדר אמר להו גזירה שוה וכו' מאחר דגמר גזירה שוה ק"ו למה לי אלא לדידהו
קאמר להו בשלמא גזירה שוה לא גמיריתו "דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו
אלא ק"ו דאדם דן מעצמו איבעי לכו למידן אמרו ליה קל וחומר פריכא
הוא: אמר מר למחר מי שפסחו טלה תוחב לו בצמרו גדי תוחב לו בין קרניו
והא

וחומר כו': אמרו לו קל וחומר. דאיך צ"ה לא דיינן דפריכא הוא דלמחר שכן תדיר:
והא

אמר לו רבי עקיבא או חילוף. או אני אחליף הדין דפשיטא לי
דהוא מעכבא וילפיין בקל וחומר מינה לשמיטה שעתכנ:
במועדו. יעשו בני ישראל את הפסח במועדו: הכל לי מועד
לאלו. שיהא זמן קבוע להן כמה שקבוע לשמיטה הילכך כיון דלא
קביע להו זימנא ומלי למיעבד להו
מלתמול לא דחו והוא נמי לאו
מגופיה דפסח היה ולא כתיב זה
מועד: גמ' הלכה זו. שפסח
דוחה שבת: בני בתירה. נשיא
היו: אמר להן. הלל: וכי פסח אחד
יש לנו שדוחה את השבת והלא יוסר
ממאחיס פסחים יש לנו שדוחין את
השבת. כלומר יותר ממאחיס קרבנא
יש שדוחין שבת בשנה חמשים
שנמות השנה בכל שנה ושנה
ארבעה כנשים שנים לתמידים ושנים
למוספין הרי מאחיס לבד שנה
שנמקין פסח ונחמין חמס שקריבין
בהן מוספי היום שבעה טלאים
בפסח וארבעה עשר לחג: מה
מועד הנאמר בפסח. ולקמיה פרק
תמיד גופיה מנלן להו: וסיק יושב
דורש. כדרך שהנשיא עושה:
מקטנן. לשון קטיטה ועליון.
קונטרס ד"ר בלע"ז: מסו. הנחת סכין
אינה דוחה דהא אפשר למיעבד
מלתמול ומה יעשה: שמעתי וסכחתי.
לקמן (א) מפרש טעמא: בני נביאים הן.
ומתלו מה יעשו: למחר. בארבעה
עשר בשבת: שפסחו עלה פסח לו
בצמרו. את הפסח: ומי שפסחו
גדי. שאין לו זכר אלא שיער שאין
יכול לתוחבו בצמרו תחב לו בין
קרניו ואין זה משאף לעבור עליו
משום שכיח בהמתו דלאו אורחיה
כ"י האי מלכא ובענין זה הביאו
סביעין: רש"י. הלל זה המעשה
שעשו: וזכר הלכה. ק"ו שמעתי:
כך מקובלני. שכן הלכה כמו שעשו
אלו: פסח נמי כתיב ביה במועדו.
ולא שמעתי ל"י מיהא ומתמיד ילפת
ליה אלא על כרחין מדבצית למילף
תמיד לא משמע להו דחית שבת
דלמיר במועדו דקאמר בזמן המירא
קאמר הכא בתמיד נמי לא משמע
להו זימנא ליה: אלא אמר קרא.
נמוספין עולת שבת בשבתו על
עולת התמיד לבד מעולת התמיד
אלמא תמיד נמי דחי: אמר מר ועוד
קל וחומר כו' ופרכהו. מהא פריכא
שכן כליל שכן תדיר: וכי מאחר
דגמיר. מרביתו שגירה שוה זו לכן
צ"ה דקיימא לן אין אדם דן גזירה
שוה מעצמו אלא אם כן נתקבלה
וצ"ה מסני דלמלא קרא למילתא
לחמירי תמא ויפין דהוא כן קיבל
הרי הוא כמו שנכתב בגופו בפירוש
ולמה ליה קל וחומר שהוא דבר
קטל דמעתו ומלגו: הכי קאמר
נתי דגזירה שוה לא גמיריתו.
מרביתם גזירה שוה לריכא רב
דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו
אלא אם כן נלמד מרבו אלא קל

(6) ע"י מו: (ב) לקמן
טו: [שבת קל ינמות יד.
תמות עב. לו. (ג) ופי'
פרשי' לקמן טו: דרי'
כלל. (ד) [מספחה פ"ד
ה"ה. (ה) כ"מ פ"ה.
(ו) [מספחה פ"ה. (ז) ומה
י: (ח) [פי' (ט) ה"ה
דריש אקליתא העומר ק"ו
פ"ה. (י) [פי' חוס' וזהם
מ. דריש אקליתא וזהם חוסין
ג. דריש חוסין. (כ) [פי' ופי'
חוסין. דריש ג' דריש דפולין.
(ל) [משי' הלחם וזה חתך
כלל רש"י. (א)]

תורה אור השלם

1. ויעשו בני ישראל את
הפסח במועדו.
2. צו את בני ישראל
ואמרת אליהם את קרבני
לחמי לאש ריח ניחוח
תשמרו להקריב לי
במועדו. במדבר כ"ב
3. עלת שבת בשבתו על
עולת התמיד ונסכת
במדבר כ"ב

הגהות רב"ח

(6) גמ' ויהי יושב
דורש לו היום:

מוסף רש"י

כל מלאכה מערב שבת.
לעשותה מערב שבת.
כיון הנחתו מחוץ לתחום
יתקיים צונו ויפסח פסח.
והכל הבבלי שמו.
שמים שגלה ימינה הדרס
והתקנן פשו היפה ישינה
מלכה נכנל (וכחם כ"ב).
ומיעדו נשיא עליהם.
שחי נשיאם ונשכיל שאלו
הלל שיהי גדול בתורה
יעלה אלן תכלל טור
נשיאין ומיעדו שאל
עלין: (כ"ח פ"ה).

